

OPUHLINA (127) *sb f*

o oraz a jasne.

sg *N* opuchlina (13). ◇ *G* opuchliny (6). ◇ *D* opuchlinie (23). ◇ *A* opuchlinę (65). ◇ *I* opuchliną (5).
◇ *L* opuchlinie (2). ◇ *pl N* opuchliny (1). ◇ *G* opuchlin (2). ◇ *A* opuchliny (9). ◇ *L* opuchlinách (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w.

*Chorobliwa obrzmiłość, opuchlizna; puchlina wodna; hydropisis Murm, Mącz (127) : Murm 67; Tefz iefth pomocno naprzeciwko opuchlinie z zimney przycziny, to iefth naprzeciwko tey opuchlinie ktora iefth w nogach á wrękach y w twarzy, zową ypořarka albo leucofleumancia tak ią řprawuią FalZioł I 16a; á tho gdy tha opuchlina przichodzi z zimney przycziny to iefth s flegmy. FalZioł I 18c; A tak potym w tey wodzie chuřtę maczaiącz: przykřaday na kařdą opuchlinę/ na kařdą czyřwonofć/ y na kařdą linofć FalZioł V 100, řř 4c, *4b, I 1b, 8b, d (61); GlabGad E2; Mącz 160a; SienLek 17v, 20, 26v, 86, 131v (9); Gdyř opuchliná ze złey řprawy wnětržney nádyma ciáło y řkorę człowieczą/ á iefth nie wlecřzona ni od kogo. RejPos [226]v; Oczko 15, 19v, 22v.*

opuchlina czego (17): przeto nafienie konopne iefth dobre na opuchlinę řiwota ktora bywa z zimney przycziny FalZioł I 33a, ř 5c, ++e, I 6c, 26a, 28a (16); RejPos [226]v marg.

opuchlina w czym (4): kto ma opuchlinę w vřzoch tym wlecřřřz gdi na nocz przyłožřř. FalZioł I 12c, ř3a, ++6d, ++7a.

W pořłaczeniach szeregowych (8): A gdyby głowa dziecięcza z opuchliny/ albo z nabieřzenia/ albo z fluxu iakiego thak řie odęła iřby z zamkow řywota nie mogřa przeřřć. FalZioł V 34, I 14d, 133b, III 36a, V 50v; s tąd bywáię Ręmy/ oczu płynienie/ niechęć iedzenia/ krořty/ pływące wrzody/ ográřki řimne/ opuchliny. SienLek 30; Oczko 10, 21v; [Ale mořeli opuchliná/ řfebrá/ álbo iákářz kolwiek niemoc/ Ták ciáło obrařić á dręczyć/ Iáko duřęę [...] chćiwořć ku pieniędzam? Erazmřęzyk +6 (Linde)].

W charakterystycznych pořłaczeniach: opuchlina członku tajemnego, dziąřł, oczu, powiekow, szyje (2), řleziony (4), wátroby (3), řywota (3); opuchlina w nogach, w uszach (w uszu) (2); opuchlina przichodzi (3), przyřdzie, rozchodzi się; opuchliny zbywáć, opuchlinę kazić, leczyć (uleczáć) (3), oddalać (6), odejmować, otworzyć, rozganiać, rozpędzać (rozpędzający) (9), spářdzać (2), tracić, wyganiać, wypářdzać (4); na opuchlinę przykřadać, przyłožřć (przyłožony) (7).

Zwrot: »opuchliną umrzeć« (1): Michał Pářlago/ ten opuchliną vmářł. BielKron 169.

Wyrażenia: »opuchliną, ktorą zową idropisis« (1): Theř naprzeciwko opuchlinie kthorą zową idropifis/ włofkiego kopru korzenie řtrochą mąki ięćřmienney warz w winie FalZioł I 52b.

»opuchliną (ktora bywa) pod oczyma« (4): Y na opuchlinę pod oczyma. FalZioł ř 3c; y theř opuchlinę kthora bywa pod oczyma řpářdza/ y podogřę vřmierza gdy tym będzieř namazował FalZioł I 39d, ř 4a, I 15d.

»opuchliną wnětržna« (2): Teř iefth dobra naprzeciwko opuchlinie wnětržney FalZioł III 2c, III 18a.

»opuchliną zarařony« (2): A oto wnet człowiek niektory opuchliną zářářony [hydropicus Vulg Matth 14/2] řtáňáł przed nim. RejPos 224v, 225.

*»opuchliną zatwardziařa« (2): Opuchlinę zatwardziařá rořpářdza. FalZioł *4e, I 139c.*

Szeregi: »guz albo opuchlina« (2): Ná wšelákie guzy álbo opuchliny. Gdy iákižkolwiek guz álbo opuchlinę otworzyć nagle chceřz: nátlucz złotych chrząřczow/ z řádłem řtárym/ przyložze ná guz *SienLek* 183v.

»opuchlina i żółta choroba« (1): gdy ono wino będzie pił człowiek opuchły vlecza opuchlinę y żółtą chorobę. *FalZioł* I 11c.

»opuchliną i (albo) żółta niemoc« (2): Tež naprzeciwno opuchlinie y żółtey niemoczy/ gdy thy choroby przichodzą s řtrony zathkania řledziony albo wątroby, ten řirop będzie dobri *FalZioł* I 43d, I 15b. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»ociekłość albo opuchlina« (1): Ociekłość albo opuchlinę w zadku rořpáda. *FalZioł* ++6d.

»ograszka i opuchlina« (1): KTo ten kamień przy řobie noři, ograszkę j opuchlinę oddała *FalZioł* IV 5c.

»opuchlina i twardość (a. zatwardzenie)« (2): Tež gdy kto pluje krwią/ opuchlinę y zatwardzenie řleziony/ Brzuch odmiękcza. *FalZioł* IV 4b, I 61a.

»opuchliną i (albo) wzdęcie« (2): á pothym ktho by miał opuchlinę/ albo wzdęcie w řtolczu, tedy thego przikładać na mieřcze opuchłe. *FalZioł* I 13b, I 3a.

W przeni (1) : Opuchliną grzechow nářzych. *RejPos* [226]v *margin.*

Cf **OPUCHŁOŚĆ, OPUCHNIENIE**